REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia, BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Maroiyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 or.
— Publicări mai dese după tarifă şi învoială
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 or. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe sése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov *Administraţiunea*, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etaşiu I.: Pe un an 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 160. Braşov, Miercuri 19 Iulie (1 August). 1900.

Alianţa israelită şi România.

Pe lângă calamităţile, de cari are sĕ sufere România în urma crisei economice şi financiare, este fără îndoială o mare plagă şi cestiunea emigrării Evreilor. Şi nu pentru-că de un timp încóce Evreii părăsesc ţéra în masse mai mari, deóre-ce în împrejurările actuale nu mai găsesc în ea terenul de esploatare de până acuma, ci pentru-că emigrarea, cum se face astădi, este în cea mai mare parte pusă la cale tot de Evrei, cari prin sgomotul ce-l fac împrejurul ei ţintesc a aţiţa opiniunea publică europeană în contra României, sperând, că astfel le va succede de-a pune din nou la ordinea dilei cestiunea evreéscă în România.

Au avut dreptate foile de dincolo de Carpaţi, cari încă de pe la începutul emigrărilor, ce se datéză acuma aprópe de un an, au vĕdut în afacerea acestor emigrări vîrîtă mâna alianţei israelite. Acum nu mai póte suferi îndoială, că aşa este. Agenţii alianţei israelite au lucrat în România sub masca compătimirei pentru sórtea coreligionarilor, ca sĕ-i îndemne sĕ emigreze în masse mai mari, ca sĕ póată scrie apoi prin foile ce stau la disposiţia „alianţei“, că étă cum fug Evreii din România mâncând pământul din causa ne mai pomenitelor „persecuţiuni barbare“, ce trebue sĕ le sutere acolo.

Şi cum-că celor dela „Alianţă“ nu li-a fost şi nu le este atât de sórtea celor câte-va mii de Evrei emigranţi, cât mai mult de efectul ce voesc sĕ-l producă în lume în defavorul României, o dovedesc destul de bătĕtor la ochi faptele întêmplate dilele acestea cu câte-va grupuri mai mari de emigranţi. După-ce filiala Alianţei israelite din Viena, în apelul publicat în organul sĕu „Neue Freie Presse“ pentru ajutorarea „coreligionarilor nenorociţi“ din România a aruncat atâtea insulte asupra acestei ţĕri, — care numai prin ospitalitatea şi prin natura indulgentă a poporaţiunei sale a ajuns sĕ aibă adi pe capul ei calamitatea elementară a unei poporaţiuni în partea ei covîrşitóre necultă de un pătrar de milion de Evrei, — acum când i-a venit rêndul sĕ ajute de fapt pe emigranţii evrei „peste mĕsură persecutaţi“, a refusat de a-le da ajutóre ca sĕ călĕtoréscă mai departe dela Viena.

Ce s'a întêmplat mai departe, se scie. Cei 640 de Evrei emigranţi cari au trecut alaltăeri pe la gara din Braşov, fuseseră opriţi de poliţia din Viena şi retrimişi la Budapesta din motiv, că n'aveau mijlóce de ajuns pentru a călĕtori mai departe Unde era alianţa israelită? De ce nu i-a ajutat, de ce n'a făcut nimic pentru ei, ci i a lăsat sĕ fiă trimişi indĕrĕt cu tren separat?

De sigur, că motivul purtării pretinşilor protectori ai jidovimei n'a fost altul, decât a produce încurcături în cestiunea emigrărilor şi a face astfel sgomot cât mai mare, pentru a puté apoi mai uşor pescui în turbure.

Numai înainte cu dece dile „N. Freie Presse“ dicea într'un articul tendenţios şi fórte ostil Românilor, că prin emigrarea Evreilor „s'a sdruncinat şi creditul moral şi cultural al României“, şi plângea sórtea acestei ţĕri, care tratéză pe Evreii sĕi ca „strĕini“, că-i „torturéză“ până la sânge prin „legi escepţionale duşmanóse“ şi prin „prigoniri“ directe; da tot-odată a-se cunósce, că li-se refusă drepturile cetăţenesci, că nu sunt aplicaţi la lucrările publice şi că, în urma curentului antisemit din ţéră, muncitorii evrei nu capĕtă nicăiri de lucru. „Aşa“, esclamă numita fóiă, „aceşti proletari goniţi de fóme şi de desperare fug din patria lor *străbătând Europa ca nisce acusatori muţi.*

Şi étă, că tot cei cari au strigat ast-fel în contra României, întorc acum cu de a-sila pe aceiaşi proletari emigranţi în ţéra „nămolită în barbaria asiatică“, cum a numit'o tot organul evreesc amintit.

Dela Viena au fost retrimişi emigranţii evrei fără multă gălăgie, căci acolo demonstraţiunile evreesci nu mai au trecere. Dér la Budapesta — aici în acésta metropolă a evreismului din Ungaria — avea sĕ se spargă bomba. Insultele mişelesci şi minciunile, ce s'au scris în foile jidano-maghiare despre tractarea, ce ar întêmpina-o Evreii în România trec peste tóte marginele. Evreii din Budapesta cu numele maghiarisate şi-au oprit acolo vr'o 300 de emigranţi ca sĕ demonstreze cu „generositatea“ lor faţă de ei; pe ceilalţi vr'o miie cinci sute însĕ guvernul i-a trimis la graniţă.

Contrarii acestuia s'au folosit de ocasiunea acésta, ca sĕ-l acuse, că ar sta în înţelegere cu guvernul român, pe când era invederat, că nu putea sĕ fiă dorinţa guvernului român ca Evreii odată emigraţi sĕ se reîntórcă în ţéră,

Dér patrioţii perciunaţi au vrut sĕ facă mai mare gălăgie şi au şi provocat printr'asta o intervenire a guvernului unguresc prin ministeriul de esterne din Viena la guvernul român. Resultatul acestei intervenirĕ sĕ fi fost, că guvernul român a declarat, póte pentru evitarea unui conflict diplomatic, sĕ primésca érăşi în ţéră pe emigranţii evrei, cari au fost întorşi la graniţă din causă, că n'au mijlóce de ajuns pentru călĕtoria în ţĕrile depărtate.

Aşa stă astădi afacerea emigranţilor părăsiţi de alianţa israelită. Décă printr'asta i-se va puté lua tăişul îndreptat în contra României, nu putem sĕ scim. Ne temem însĕ, că agitaţiile alianţei israelite nu se vor opri aici.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Asasinarea Regelui Umberto.

Lumea a primit cu gróză şi înfiorare scirea despre blăstĕmatul atentat din Monza. Glonţul unui anarchist scelerat a lovit inima nobilă a regelui Umberto, a stins viaţa urmaşului vrednic şi generos al lui Victor Emanuel I. şi a făcut, ca Italia sĕ îmbrace haină cernită, tocmai pe când cea mai mare şi linişte domnea în frumosul regat.

Étă — după scirile din urmă — cum s'a întêmplat atentatul monstruos:

Roma, 30 Iulie. Regele *Umberto* a primit alaltăeri invitarea primarului din Monza şi a promis sĕ asiste la serbarea gimnasticilor. Eri pe la 8½ óre séra a apărut în sala de gimnastică din *Monza* şi se delecta privind serbarea. După producţiune rêndurile gimnasticilor au defilat pe dinaintea lui, apoi s'au împărţit premiile. Regele a împărţit însuşi premiile şi, după obiceiul sĕu, a adresat cuvinte amicale fiă-cărui dintre premiaţi.

Regele era fórte bine dispus şi mai multora li-a spus, că anul acesta se simte estra-ordinar de bine, aşa încât medicul l'a dispensat dela cura din Carlsbad, care de obiceiu o făcea în Iulie.

La 10 óre serbarea s'a încheiat şi regele a părăsit tribuna, şi-a luat adio dela primar şi însoţit de adjutantul sĕu marchisul *Ponziovaglio*, a plecat spre trăsura curţii.

In momentul, când caii erau sĕ plece, eşi din mijlocul massei de popor un om tinĕr cu faţă palidă îmbrăcat în negru, *grăbi spre trăsură şi descărcă trei glonţe de revolver.* La *prima puşcătură regele sări în sus*, la a treia puşcătură *şi-a dus mâna în dreptul inimei, recădu* şi dise: *„S'a sfîrşit cu mine*, mi-a nimerit inima“. Vizitiul, care abia putu sĕ-şi dea sémă de ceea-ce se petrece a dat bice cailor şi trăsura a plecat.

Cei ce se aflau în apropierea trăsurei se aruncară asupra ucigaşului şi se produse o mare învălmăşală, lovindu-se unii pe alţii. In fine le succese gendarmilor a pune mâna pe atentator. Când l'au prins el avea hainele sfâşiate, sângera din mai multe rănĭ şi gendarmii numai cu greu au putut sĕ-l libereze din mânile poporului şi sĕ-l ducă la cel de mai aprópe post de gendarmi.

La început poporul credea, că regele n'a fost decât rănit, după câte-va minute însĕ a aflat trista realitate: *un glonţ al asasinului a străbătut inima regelui, care a şi murit.* Marchisul *Ponziovaglio* a rĕmas câte-va clipe lângă rege şi, după-ce s'a convins, că mórtea a urmat îndată după puşcătură, a plecat la castelul regesc din Monza, unde cu multă precauţiune a împărtăşit reginei *Margareta* scirea înfiorătóre.

Roma, 30 Iulie. Asasinul se numesce Gaetano *Bressi*, născut în Prato la 1869. La interogator a declarat, că a venit din Peterson (America) şi *n'are complici.* Atentatul l'a comis *din ura contra instituţiunilor monarchice.* Când a aflat, că regele a murit, el a dis: — *„Aşa am voit..* Că ce se va întêmpla cu mine, e indiferent“. Când îl căutau sĕ-l prindă, el ridicând revolverul, strigà: — *„No e bisogno di cercare! Ecco me!....* (Nu e lipsă sĕ mĕ căutaţi. Aici sunt).

Roma, 30 Iulie. Ministru-preşedinte *Saracco* a plecat la Monza pentru luarea casului de mórte. Cadavrul regelui va fi adus în Roma şi *va fi aşedat spre vecinică odihnă în Pantheon.* Preşedintele guvernului a adresat o circulară tuturor prefecţilor, în care le face cunoscută uciderea regelui şi-i provócă tot-odată sĕ îngrijéscă de *susţinerea ordinei si liniştei.*

Roma, 30 Iulie. Moştenitorul de tron *Victor Emanuel* a primit vestea despre uciderea tatălui sĕu în *Antivari.* El a adresat următórea telegramă ministrului preşedinte: *„Sórtea tristă a tatălui meu mĕ înfioréză. Sunt în drum spre Monza“.* — Până la sosirea lui Victor Emanuel, regina Margareta va avé regenţa.

*

Despre atentator se mai dice, că e de 35 anĭ, de profesiune pălărier. Un frate al sĕu servesce ca sublocotenent în regimentul 11 de artileriă. *Bressi* s'a reîntors c'o lună înainte din America şi de douĕ sĕptĕmânĭ petrecea în Monza, unde nimenĭ nu l'a cunoscut. La comiterea atentatului a fost de-o linişte neînchipuită şi când a puşcat, se dice, că nici un muschiu al feţii nu i-se mişcase. In mânĭ purta mănuşi albe. Nici când poporul l'a bătut, nici când a fost arestat, el n'a opus resistenţă. S'a lăsat sĕ facă cu el ce vréu. Infăţişarea lui face impresia unui om sĕlbatec. Inaintea judelui instructor a declarat, că mărturisesce principiile anarchiste şi că a ucis pe regele numai din ură contra monarchilor.

„Mediaţiunea“ guvernului unguresc.

Sĕ nu credeţi cum-va, că e vorba de o mediaţiune în conflictul dintre China şi marile puteri. Aşa ceva ar fi nu numai riscat, dér chiar şi primejdios. Se tratéză dér cu totul de alt-ceva.

Am arătat eri în liniamente generale asupra sgomotului scandalos, ce-l face o parte din pressa maghiară în jurul cestiunei emigrării Evreilor din România. Vĕdurăm apoi, cum sute şi sute de perciunaţi au fost reîntorşi pe la Predeal şi Orşova érăşi în România. Foile de dincolo spun, că de pildă, la Predeal 30 de vagóne erau încărcate cu acest bagaj călĕtor, apoi, că prin Vêrciorova s'au înapoiat 800 şi dilele acestea e vorba sĕ reîntre în România, tot prin Vêrciorova, alţi 1200 de emigranţi.

Va se dică *comedia* cu emigrările abia acum începe sĕ se desvĕléscă în tótă „splendórea“ ei.

Intr'aceea este fără îndoială remarcabilă o descoperire, ce o face fóia filosemită *„Pesti Naplo“* în nr. dela 30 Iulie n. Sub titlul „Sschimbare în sórtea Evreilor din România“ publică un articul, în care se ocupă de sórtea „cetelor rĕtăcitóre“ şi deja la început face constatarea, că numai 1—2 dile mai sunt până când „se va pune capĕt gónei nenorocite, care de un timp încóce alungă din România pe căile mării nordice încóce şi 'ncolo cetele călĕtóre ale Jidovilor romanĭ“.

Cum adecă?

Rĕspunsul este cât se póte de uşor. *„Guvernul unguresc a provocat pe guvernul comun de esterne din Viena sĕ adreseze în cestiunea emigrării Evreilor note diplomatice la Bucuresci.* Resultatul a fost, că *România reprimesce pe emigranţi“.*

„P. N.“ afirmă acésta cu tótă hotărîrea și pentru sprijinirea afirmării sale se provócă la declarațiunile secretarului de stat din ministeriul de interne Iuliu *Gulner*, care interviewat de un colaborator al fóiei din cestiune, a dis: „România primesce pe emigranții reînapoiați, căcĭ cu privire la acésta s'a făcut un schimb de note“. Apoi continuă: „Ministeriul de interne (unguresc) a făcut o representațiă asupra situațiunei absurde, ce póte sĕ se nască pentru România din atitudinea manifestată față cu supușii sĕi, décă nu-i va reprimi în cas când ei sunt espulsați din vre-o țéră strĕină. Guvernul a transpus representația la ministeriul de esterne pentru a negocia cu guvernul român. La acésta guvernul român a rĕspuns și ministeriul de esterne ni-a comunicat rĕspunsul, dicênd, că *reîntórcerea emigranților nu se va mai isbi de greutăți.*“

Este interesant sĕ mai spunem, că în comentarul ce-l face „P. N.“ declarațiunilor secretarului de stat, esclamă: „*Mediațiunea umanitară a Ungariei a decis sórtea emigranților*“. Vorbele acestea au de sigur pretenția de-a nasce în Jidovii rĕtăcitorĭ „sentimente de gratitudine“ față cu guvernul unguresc, care a „intervenit“ în causa lor, încât o parte sĕ se pótă reîntórce érăși în România.

*

Pe când se lanséză acestea, fóia „Nagyváradi Naplo“ publică o scrisóre deschisă adresată ministrului președinte Coloman *Szell* de un anume Dr. Desi Geza. Autorul vorbesce în numele „liberalismului“ maghiar; scrisórea geme de invective la adresa României de-oparte și la adresa lui Coloman Szell de altă parte. Autorul ei a publicat'o din incidentul ordinului circular, ce l'a dat ministru-președinte unguresc ca ministru de interne, în afacerea *emigranților evrei* din România. Cităm din acésta scrisóre următórele pasage, drept ilustrare a fanatismului jidovesc:

„Eștĭ mai rĕu decât Românul din România, și nu eștĭ mai bun ca Chinesul din China.... România a schingiuit pe locuitorii sĕi jidanĭ până când acestia, împinșĭ de instinctul naturei, s'au refugiat, și-au părăsit vetrele, morminții și tot ce este istoria vieții lor. Au plecat din țéră ca frații lor din Spania înainte cu 408 anĭ, au plecat în lume spre Canada.... Și guvernul român, care acasă i-a prigonit cu neîndurărările lui rafinate, vrednice de închisițiune.... lĭ-a permis cel puțin sĕ se refugieze, D-vóstre, d-le ministru, bărbat de stat liberal, ai mers mai departe, a-i alungat indĕrĕt în România pe jidovii refugiațĭ, i-ai alungat în brațele prigonirei, în gura *fiarei sĕlbatice*.... Décă hingherul persecută pe câne, nu se află om de bun sentiment, care n'ar sări în ajutorul cânelui, ér nu al hingherului. D-ta, grațióse d-le, ai ajutat *hingherului*. Se póte înse, că d-ta, considerând activitatea hingherului de o pasiune vênĕtorĕscă, séu eventual de o activitate de ordine publică, în calitate de prim polițaiŭ al țerii urmezĭ și ajuțĭ pe hingher cu paloșul scos al puterii. Bine, acésta e gustul D-tale. Dér acei Jidovĭ refugiațĭ aveau pașapórte și bilete până la Viena; pe ce basă ai cutezat dér a escorta cu șupa pe acestĭ călĕtorĭ provĕduțĭ cu bilete ?.... Nicĭ *Lueger*, aliatul D-Tale, n'a comis un astfel de *atentat*; ceea-ce a făcut Lueger, a fost o neumanitate, dér nu o ilegalitate.“

In tonul acesta continuă scrisórea până la fine. Nu vom mai reproduce din ea.

Constatăm însĕ, că nu în cuvinte sburătóre, ci prin tipar un „cetățén“ ungar cutéză se calomnieze și înegréscă ast-fel un stat vecin.

Cestiunea economică în Bucovina.*)

V.

Datoria tuturora e de a crea noue debușeurĭ pentru producțiunea agricolă și a stărui ḑi și nópte pentru luarea tuturor întreprinderilor din mâinile Jidanilor. Numai ast-fel va fi plătită munca țĕranului cum se cuvine, devenind prin chivernisélă și sîrguință un financiar liber și independent.

E caraghios de tot, că, pe când s'au înființat multe stipendii pentru bacalaureații, ce se dedică silviculturei, nu esistă nicĭ un stipendiu pentru agronomiă. Statul nu simte așa-déră necesitatea aprofundării în studiul acestui ram din Bucovina.

Deocamdată suntem necesitațĭ a propaga cunoscințele agronomice prin recomandarea broșurilor poporale, ce trebue efectuite și lățite în tótă țéra. Un rol însemnat au în privința acésta cabinetele de lectură. Ast-fel s'ar cimenta o legătură neînfrântă între popor și inteligență. Țĕrănimea simțind ajutorul real s'ar simți și obligată la contraservicii, atuncĭ n'ar scrie nimenĭ despre Bucovina, că cum nu i-a păsat boerului de țĕran, așa nu i-a păsat la nevoiă nicĭ acestuia de boer, refusându-și dragostea, refusându și ajutorul și au făcut unul altuia pagube.

Scepticismul și nestatornicia țĕranului au decĭ motive profunde. Aci trebue sĕ începă lucrarea, și în urmă nu vor fi posibile surprinderĭ, ca la ultimele alegerĭ dietale. Ce se atinge de școla elementară din Rădăuțĭ nu se scie încă ce fructe și când le va aduce. Instruarea celor mai în vêrstă carĭ lucră deja la pământ e de neapĕrată lipsă pe lângă prepararea copiilor.

In strînsă legătură cu progresul agriculturei stă ocupărea meseriilor și a comerciului de către poporațiunea indigenă, mai ales de suprapoporațiunea creată la țéră prin dărăbuirea pământului. Décă politicianii noștri ar fi urmărit vre-odată o țintă reală seriósă ar fi descoperit acéstă necesitate din capul locului. Paralel cu progresul material al țĕrănimei ar fi ocupat și orașele. Ast-fel nu ar fi depus un scrib al reptilei „Timpul“ utopiile sale în numĕrul 4.

Trebue numai organisată în întréga țéră o mișcare puternică pentru îmbrățișarea meseriilor și a comerciului. Trebue formate societățĭ și comitete esclusiv cu programul acesta. Neînteresându-se nimenĭ de comersanții românĭ, carĭ nu puteau ținé singurĭ pept puhoiului strĕin ocrotit și împins de guvern, evident, că a fost silițĭ sĕ se desfacă de daraverile lor comerciale, sĕ părăsésca țéra, séu sĕ se ocupe de alte indeletnicirĭ, până și micul negoț, de bâlciŭ, au trebuit sĕ'l cedeze Jidanilor.

Țeranul e lipsit momentan de capacitatea industrială, întreprinderĭ industriale lipsesc, ér industria casnică decade mereu fiind și acésta nimicită de Jidanĭ. Țĕrancele cumpără mai lesne în têrg materii, carĭ ar trebui sĕ le efectuéscă singure mai frumóse și mai trainice. Despre acésta s'a scris mult, dér nu ajută nimic până când inteligența nu vine singură în contact nemijlocit cu poporațiunea dela țéră, pentru a-i dovedi clar și nerĕsturnabil folosul industriei casnice.

Apropiarea de pădurĭ ar trebui sĕ fiă legată de meșteșugurĭ felurite. In tóte locurile aflăm însĕ numai rudimente; o parte de tot neînsemnată de materiă brută se transformă în obiecte de manufactură, partea covîrșitóre e importată.

La 1864 află Aurelian în capitala Bucovinei limbĭ strĕine, servitorĭ strĕinĭ, stăpânĭ strĕinĭ, dér Românii nicăirĭ.

Apariția cea mai bolnăvicĭósă este, că dela țéră nu vine nimenĭ în orașe în condițiunĭ de serviciu, meseriașĭ, scriitorĭ, comercianțĭ etc... Acésta are asupra țĕrii efectul cel mai desastruos.

Esistă o luptă între comunele rurale și orașe, carĭ nu-și au în țéră reionul de admigrare. Orașele sunt dușmane fórte periculóse pentru buna stare materială a poporațiunei dela țéră. Scribul dela „Timpul“ plânge, că servitorĭ românĭ nu se primesc de nimenĭ în orașe; uită însĕ, că în orașe sunt acu și mulțĭ amploiațĭ românĭ, uită că tocmai ciocoimea a causat inundarea țĕrii cu veneticĭ.

Sĕ se lapede mai întâiŭ Românii de servitorĭ strĕinĭ, și apoi vom vorbi de aplicarea lor și în alte locurĭ. Cine a comis în privința acésta mai marĭ greșelĭ, decât comitetul țĕrii, în care Românii au majoritatea? Veneticii nu primesc Românĭ în serviciŭ, ar trebui sĕ procédă și Românii astfel. De ce nu o fac?

Meseriașii strĕinĭ sunt cea mai mare parte susținuțĭ de Românĭ. Acestia trebue înlocuițĭ cu de ai noștri: décă scribul dela „Timpul“ se teme, că copiiĭ noștri nu vor fi primițĭ la învĕțătură de măeștrii din Bucovina, esistă și alte locurĭ în carĭ concurența eventuală din partea meseriașilor românĭ nu va fi combătută în modul acesta. Amintim numai de Viena, unde colonia română dă de present mereu semne de viață. Ne-am puté pune în înțelegere cu ea și suntem sigurĭ, că ne-ar sprijini din rĕsputerĭ.

Ĕtă o problemă, care ar trebui sĕ concentreze mulțĭ bărbațĭ în jurul sĕu, carĭ și-ar căștiga mai marĭ merite, decât pe alte terene, unde din causa insuficienței, încurcă lucrurile ast-fel, încât adese inconscienții, devin pedecile cele mai detestabile ale progresului.

Am scris aceste șire pe de o parte cu privire la frasele góle cu carĭ oportuniștii și strînsura din jurul reptilei „Timpul“ intenționéză a specula naivitatea poporului, pe de alta însĕ ca sĕ dovedesc cu unele date situația nefastă, în care se află Românii din Bucovina și pe terenul economic, în urma politicei conduse de cosmopolițĭ fără simț, fără minte.

Deși aflăm din capul locului în embrionalele orașelor de adĭ un amestec de limbĭ, totușĭ o politică rațională putea pune stavilă înaintării strĕinismului, care rĕstórnă totul, ce se află în cale.

Tocmai colonisarea orașelor cu strĕinĭ apusenĭ, care adĭ se practică cu o febrilitate ne mai pomenită, nu e dovadă pentru dreptate și considerarea indigenilor din partea guvernului. E evident, că o desvoltare a băștinașilor și pe terenul economic are de urmare colisiunea cu interesele veneticilor. Guvernul e prea consciu de acésta și de bună séma îșĭ va asigura armata sa, care ocupă tot mereu la teren pe spatele Românilor.

Numai nisce creerĭ secĭ, dér tot-odată în mare parte și mișelescĭ, precum sunt cei ai mamelucilor dela „Timpul“, pot sĕ se opintéscă pentru a deștepta în Românĭ speranța, că cel puțin pe terenul economic guvernul va înceta prea grațios cu prigonirea.

Vom începe o mișcare și pe terenul acesta și vom vedé, orĭ de vor combate lacheii contra stăpânului, când vor pretinde interesele națiunei române.

Seneca.

Emigrarea Evreilor în consiliul de miniștri. S'a scris, că în consiliul de miniștri ținut Marțĭ în Bucurescĭ s'a hotărît sĕ se dea pașapórte de emigrare și sĕ se acorde *o reducere* de preț persónelor, carĭ emigréză. „Timpul“ desminte acésta scire, scriind între altele:

...Décă nu ne înșelăm, în acel consiliu de miniștri s'a hotărît din contră, ca sĕ nu se acorde nimănui pașaport în mod gratuit, întru cât legea prevede o taxă. Se va face acésta favóre numai acelor persóne, care vor poseda acte de paupertate în regulă— de asemenea conform legilor.

Nicĭ vorbă nu a fost despre reducerea de taxă de transport, întru cât se presupune, că aceia, carĭ emigréză, au cel puțin cheltuelile de drum și de întreținere pentru cât-va timp.

Chiar țĕrile unde se duc emigranții reclamă, ca condiție de debarcare, posesiunea din partea emigranților a unei sume de banĭ, — în Canada se cere, décă nu ne înșelăm, 50 de lire sterline.

Acéstă disposiție este în însu-și interesul emigranților, ca sĕ aibă cu ce trăi până vor găsi mijlóce de susținere, ér nu sĕ mărésca numĕrul cerșitorilor în țĕrile strĕine.

O altă disposiție, discutată în consiliul de miniștri, se referă la plimbările pe carĭ le fac emigranții dintr'un oraș la altul, lucru care trebue, firesce, oprit de a se mai repeta. De asemenea s'a mai hotărît pentru curmarea orĭ-cărui scandal și a unor abusurĭ, sĕ nu se mai libereze pașapórte pe grupurĭ, ci individuale.

Luptele Burilor.

Din Transvaal sosesc dilnic scirĭ despre luptele Burilor cu Englesii. Acum în urmă mareșalul Roberts telegraféză, că după un raport al generalului Buller, în nóptea de 26 Iulie Burii au atacat de douĕorĭ garnisóna englesă dela *Vlaklaagte*, dér înainte de ce sĕ fi făcut Englesilor pagube mai simțitóre, Burii au fost resprinșĭ.

Biroul „Reuter“ anunță de altă parte, că generalul *French* a ocupat Middleburg, ér *Polecarew* a ajuns cu brigada sa în Bruyspruit, situat la 50 chlm. de Middleburg.

Luptele acestea dovedesc din nou, că rĕsboiul din Africa sudică, care durĕză de 10 lunĭ, nu e sfîrșit încă. Burii continuă cu bărbățiă luptele lor de guerillă și sunt decișĭ a le continua cel puțin până la alegerea noului președinte în Statele-Unite nord-americane. Ei nutresc încă speranța, că contra-candidatul democrat Bryan, ajungênd sĕ fiă el președinte în Statele-Unite, va interveni în favórea lor și va mijloci pacea.

Cine scie însĕ, décă Burii vor puté sĕ lupte încă până atuncĭ. Anglia are adĭ în Africa-sudică — după propriele mărturisirĭ ale miniștrilor sĕi — 218,000 soldațĭ. In fața acestei puternice oștirĭ, numĕrul luptătorilor burĭ e cu totul disparent. E drept, că Burii apar în cete micĭ și icĭ și celo, dau năvală peste garnisónele englese, culcă la pământ numĕroșĭ Englesĭ și fac stricăciunĭ unde numai pot. Dér luptele acestea micĭ sunt împreunate mai mult séu mai puțin și cu pierderĭ în ómenĭ pe partea Burilor.

Acum se vestesce din Paris, că deputațiunea transvaaliană, care a cutrierat America și diferitele capitale europene, se află în capitala francesă. Ea a fost presentată și președintelui Loubet, care a primit'o cordial. Deputațiunea a luat într'aceea mĕsurĭ, ca în conferența de pace interparlamentară sĕ se facă vorbă și despre causa Burilor. S'a înaintat conferenței un memoriu în causa acésta și se afirmă, că însă-și deputațiunea va participa la ședințele conferenței. Ei vor cere ca națiunile și parlamentele Europei sĕ-i salveze de situația grea, în care se găsesc, sĕ pretindă dela Anglia sistarea rĕsboiului și pacea.

Puțin însĕ vor folosi și aceste espediente. Chiar de și-ar ridica conferența interparlamentară cuvêntul în favórea păcii, pasul acesta însémnă mai mult un protest moral, de care Salisbury, Balfour și Chamberlain nu se vor prea speria, deși li-ar fi ceva neplăcut.

De altă parte nu trebue sĕ se trécă cu vederea, că nicĭ pentru Anglia rĕsboiul acesta provocat din pofta de cucerire, nu póte sĕ aibă urmărĭ bune. Fructele lui se vĕd deja acum din incidentul încurcăturilor din China. Fiindu-i mânile legate în Transvaal, Anglia se vede osîndită la rolul de spectatóră neputinciósă, ea nu póte sĕ desfășure o forță militară mai însemnată, ca bună-óră Rusia și Germania.

Rĕsboiul din Africa-sudică a costat'o pe Anglia deja până acum *600 milióne fl.* peste cheltuelile ordinare cu armata, și o va mai costa încă sume colosale — căcĭ cine scie, când i-se va pune capĕt.

Florĭ de teiŭ.

V.

Singură... Vremea-i târdie și vêntul adie pe la geamurĭ, liniștit.

In picióre, în fața oglindei îșĭ desprinde a lene pĕrul, care-i cade ca o manta peste umerii desvĕlițĭ. De-asupra capului îi suride luna reflectată și-o împodobesce cu melancolia ei. Pare o zînă venită din țerile primăverii séu o nimfă eșită din valurile mării. Un pictor, décă ar fi copiat'o în momentele acestea, ar fi devenit stăpân peste veacurĭ..., nemuritor. A, acuma bag de sémă, de ce vêntul pribeag și-a molcomit mersul prin dreptul ferestrii; vrea sĕ-i spue ceva, pe semne, dér sub farmecul ochilor ei, îi fug tóte gândurile.

Zâmbesce... și cum sĕ nu zâmbéscă, când în fața ei, în oglindă îi surîde o guriță așa de drăgălașe și-o desmérdă nisce ochĭ dulcĭ, atât de dulcĭ, de ar învia și morții din morminte. Cu mânile împreunate de-asupra capului, cu ochii pe jumĕtate închișĭ, dornică îșĭ întinde fragedele-i buze spre... La ce s'o fi gândind?... La ce?... Un fior îmbĕtător îi străbate corpul..., oftéză..., tresare... și buimăcită se uită lung la chipul drăgălaș din oglindă și 'ncepe sĕ rîdă; e ea însa-și!

Sfiósă... cu mâna tremurândă ridică de pe-o măscioră portretul lui. Il privesce și se simte îmbĕtată de-o sensațiă dulce, nespus de dulce..., adormitóre. Il privesce și trecutul îi rĕsare 'n suflet ca o grădină, ca un paradis... Il privesce și 'n minte i-se aprinde frumosul vis din vremile senine, care atâta timp a licărit ca o candelă pe un mormênt. Il privesce și nu se mai satură privindu-l. Il potrivesce apoi alăturĭ de fața ei și se uită 'n oglindă. Ochii i-se împăinginesc și pe obrajĭ i-se așédă o roșéță ușóră, ca zâmbetul aurorii. După câteva secunde un oftat sfășietor îi ese din piept; portretul îi cade din mână și douĕ lacrime i-se preling pe față ca douĕ picăturĭ de rouă pe-o flóre.

Obosită apoi cade pe-un fotel și'ngână pierdută un cântec:

---

*) A se vedé Nrii precedenți 149, 150, 151, 153, 156 și 157 ai „Gaz. Trans.“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cât aşĭ da s'aud şĭ-acuma
Cântul tĕu de serafim!...
Scris ni-a fost în cartea vieţii
Amêndoi sĕ suferim!

Cine scie ce minune
Va luci prin alte zărĭ?...
Până-atuncea lumina-vei
Ca o stea prin depărtărĭ...

Uitată cântă mai departe... Vremea-i târdie şi vêntul adie pe la geamurĭ liniştit.

Veturio.

SCIRILE ZILEI.

— 18 (31) Iulie.

„Lucru mare!“ Chiar în Budapesta, centrul şoviniştilor şi netoleranţei maghiare, se întêmplă „minunea“, că la pertractările dela judecătorii, la cas décă acusatul, martorul, orĭ acusatorul nu sciu unguresce, pertractarea decurge *în limba germană.* Acésta o spune fóia „A törvényszéki és Rendöri Ujság“, care în numĕrul sĕu mai nou scrie un articul în care constată, că în Budapesta se află mulţĭ dintre cei ce figurézĕ în procesele penale, carĭ deşi s'au născut în Budapesta şi deşi locuesc acolo de câte 30—40 anĭ *încă tot nu sciu unguresce* şi astfel ajungênd ei înaintea judecătoriei li-se dă voiă (mare „graţiă!“) sĕ vorbéscă nemţesce. Dér pentru ce este tălmaciul? întrébă fóia ungurésca şi cere, ca — deşi costă banĭ — în tot casul sĕ se aplice tălmaciu şi „preşedintele *nicĭ într'o împrejurare* sĕ nu comunice cu partida altfel, decât în limba ungurésca, şi n'ar trebui permis nimĕnui, *nicĭ chiar apĕrătorului,* ca sĕ pună vre-o întrebare acusatorului séu martorilor în altă limbă, afară de cea maghiară“. — Minunaţĭ mai sunt şoviniştii dela fóia ungurésca! Lor nu le pasă de cheltuelile făcute cu tălmacii, şi cu atât mai puţin de neîndreptăţirea cetăţenilor prin restrîngerea libertăţii dreptului lor de apĕrare, numai limba ungurésca sĕ se audă că sbărnăe prin sală. Câtă rĕutate şi netoleranţă sunt în stare sĕ dovedéscă aceste reptile faţă de cetăţenii nemaghiarĭ!

O scire întristătóre ne sosesce dela Abrud. Tînĕrul jurist român *Ioan Moga,* originar din Sibiiu, care se dusese la Abrud spre a lua parte la adunarea generală a Societăţii pentru fond de teatru român, murĭ repentin Dumineca trecută, înainte de-a fi apucat sĕ se reîntórcă acasă. El a fost unul dintre acei tinerĭ ai noştri dela universitatea din Cluşiŭ, carĭ au încununat mormêntul fericitului Avram Iancu şi care pentru acésta şi dênsul a fost eliminat dela universitate alăturĭ cu ceilalţĭ tovarăşĭ ai sĕi prigoniţĭ. — Fiă amintirea lui binecuvêntată!

Logodnă princiară. Fóia oficială anunţă, că archiducele *Petru Ferdinand* cu consensul Majestăţii Sale împĕratului şi regelui, s'a logodit cu *Maria Cristina* princesă Bourbon de Sicilia şi fiică a prinţului Alfons Bourbon de Sicilia.

Din Bucovina. Cetim în „Deşteptarea“ din Cernăuţĭ: D-l Dr. *Iancu cav. de Flondor* — aşa se vorbesce prin Cernăuţĭ — şĭ-a dat dimisia din clubul dietal român. Causa demisionării domnului deputat Dr. Flondor sĕ fiă ţinuta deputaţilor românĭ împăcaţĭ cu bar. Bourguignon. Se scie, că d-l Dr. cav. de Flondor, fiind contrar al acelei împăcărĭ fără rost, s'a retras dela conducerea „Patriei“ şi a îngăduit apunerea vonicei gazete, ca sĕ lase curs liber întêmplărilor şi acţiunei de împăcare. Deputaţii împăcaţĭ însĕ, în loc sĕ grijéscă de îndreptarea trebilor spre binele Românilor, dênşii s'au dat de-au înfiinţat o nouă gazetă „Timpul“, prin care în loc sĕ limpedéscă, mai rĕu au încurcat trebile românesci din acéstă ţĕră. Cu acest preţ d-l Dr. Flondor n'a putut sĕ se învoéscă. Domnia Sa iubesce lucrarea cinstită şi lipsită de şarlatanii. Cu cei întinaţĭ nu-şĭ face de lucru. De aceea noi nu ne-am mira de loc, când s'ar adeveri, că demisia d-lui Dr. Flondor din club e fapt împlinit“.

Loubet la secţia agricolă română. Preşedintele Republicei francese, Loubet, a visitat Joi secţia agricolă română dela Esposiţia din Paris. El a fost primit de d. Olănescu şi de personalul comisariatului. D. Loubet şĭ-a esprimat admiraţia sa pentru produsele espuse şi s'a arătat fórte satisfăcut de succesul obţinut la Esposiţie de secţia română.

„El Mundo latino“. La 1 Ianuarie 1901 va apare, cum s'a mai anunţat, marele ţiar intercontinental cu acest nume. Şi până atuncĭ, scrie „Apĕr. Naţională“ din Bucurescĭ, directorul sĕu d. Mariano Iosé Mandueno va publica de douĕ-orĭ pe lună, cu acelaşĭ titlu, o ediţiune precursoriă a „Lumei latine“, destinată a face cunoscută organisaţiunea marelui ţiar c'un fond de 4 milióne de *duros* (20 milióne lei) şi a lua act de tóte nouĕle adesiunĭ primite din ambele continente la programa ţiarului. Nr. 1 al ţiarului *precursor,* imprimat la Barcelona în 10 Iulie st. n., cuprinde între altele varii şi numĕróse materii şi un articul în limba română de d-l V. A. Urechiă întitulat „Resurecţiunea popórelor latine“ şi publicat în amintitul ţiar bucurescean. In numĕrul viitor „ţiarul precursor“ va publica un articul despre cestiunea Românilor din Ungaria.

Un pictor român distins. D. Ştefan Popescu, student al Academiei de pictură din München, a obţinut la esposiţia acelei Academii cea mai înaltă distincţiune, anume: marea medaliă de argint. Tînĕrul Popescu este bursier al M. S. Regelui.

Recolta tutunului în România se anunţă anul acesta fórte bogată. După rapórtele sosite la direcţia generală a monopolurilor, se constată, că producţiunea tutunului va fi anul acesta aprópe de cincĭorĭ mai mare ca anul trecut.

Grozav! Aşa ar trebui sĕ esclamĭ cetind rapórtele foilor jidano maghiare despre „suferinţele“ Evreilor escortaţĭ dela Viena peste Budapesta, Oradea-mare, Cluşiŭ, Braşov până la Predeal. La Oradea-mare trenul, care-i ducea, a sosit Sâmbătă la 6 óre. La gară i-au primit membrii celor douĕ comunităţĭ israelite. Una din perciunatele din Oradea scrie: „Plângênd cu hohot nenorociţii au părăsit vagónele. Sórtea înfiorătóre, ce-i aştéptă în România, a făcut sĕ le isbucnéscă durerea în ţipete sfăşietóre (ah! —). Pe căldura tropică, piaţa unde s'au aşeţat era teatrul unor scene teribile. Smulgêndu-şĭ pĕrul, sfăşiându-şĭ îmbrăcămintea se văetau nenorociţii de ei şi ţiceau, că nu vor sĕ se mai reîntórcă în România, unde nu-i aştéptă decât chinurĭ crude, miseriă şi mórtea prin fóme“ etc.— Marĭ meşterĭ sunt Schreib-Moritzii dela pressa maghiară vêndută. Ţi-o sucesc şi învêrtesc pe tóte părţile numai ca sĕ apară lucrurĭ în colorile cele mai negre. Ar trebui într'adevĕr sĕ ţicĭ, că e grozav a vedé sórtea tărtanilor pribegĭ, décă n'ar spune-o chiar gazetele maghiare, că emigranţii sunt toţĭ până la unul veselĭ, sănĕtoşĭ, robuştĭ şi nu se cunósce la ei vre-o urmă din „suferinţele“, de carĭ se plâng raportorilor perciunaţĭ dela pressa maghiară jidovită. Cel ce sufere şi tângesce nu are *pohtă* chiar de *ghiscă* şi *tütün,* cum au domnişorii din cetele emigranţilor. Nĕcăjitul şi amărîtul se mulţumesce şi c'un codru de pâne şi nu prea îşĭ face plăcerea de-a sări în Dunăre, éo' aşa numai, ca sĕ facă sgomot cu pretinsele-i suferinţe. Nu-i grozavă sórtea acestor emigranţĭ, dér *grozavă* este într'adevĕr făţărnicia şi cutezanţa sgârietorilor dela pressa jidovită, carĭ umplu lumea cu minciunĭ.

Vestitul gimnastic român Traian Lupu, care acum se află angagiat la „Empire Theâtre“ din Londra pentru trei anĭ de ţile, a angagiat pentru trupa sa pe un tînĕr şi talentat gimnastic Ivanciu Rusănescu, care numai de câte-va lunĭ este elev al şcólei de tir şi gimnastică. Tînĕrul Rusănescu plécă mâne diminéţă la Londra, unde va debuta în curênd în trupa d-lui Lupu.

Victimele căldurei. In Budapesta căldura s'a urcat treptat şi aprópe în fiăcare ţi se întêmplă înbolnăvirĭ de insolaţiune. — Din Paris comunică o telegramă, că acolo Dumineca s'au ivit 40 înbolnăvirĭ de insolaţiune, dintre acestea 15 s'au terminat cu mórte. — Din Triest se comunică, că acolo temperatura e de 35 grade şi mulţĭ au fost loviţĭ de insolaţiune.

O singură speranţă. Pentru căutarea cutezătorului aeronaut *Andrée* s'au trimis mai multe corabii în regiunea polului nordic. O telegramă din Copenhaga comunică, că s'au reîntors până acum corăbiile „Biking“, „Samson“, „Hekla“ şi „Vega“, dér tóte fără nicĭ un resultat. Singura speranţă mai este acum în vaporul „Capelle“, care a plecat în luna lui Aprilie spre pământul „Francisc Iosif“ şi care e singurul, care încă nu s'a reîntors şi nicĭ vre-o scire despre acest vapor n'a sosit.

Avis publicului braşovean! Mâne, Mercurĭ în 1 August n., se vor face în Poiana din partea batalionului I de honvedĭ *eserciţii cu glónţe* înainte de prânţ de diminéţa până la 12 óre din ţi. Umblarea prin Poiană este în timpul acesta strîns oprită.

Congres internaţional al Negrilor. Incurênd se va aduna la Londra primul congres internaţional al Negrilor. Vor lua parte 300 de delegaţĭ din tóte ţĕrile, unde locuesc Negri, şi printre aceştia multe personalităţĭ distinse. Au sosit deja în capitala Angliei d. Straker, cel mai important personagiu negru din Statele-Unite; un aghiotant al lui Menelik şi alţii. E aşteptat şi un musicant negru. Conferinţa va dura trei ţile.

Bogăţia unei cerşitóre. In Albaregală a murit ţilele acestea pe neaşteptate femeia Eva Kalman, care trăia din cerşit şi din căratul de apă pe la case. Locuinţa ei fŭ sigilată, dér mai pe urmă poliţia ajunse la presupunerea, că dela rĕposata au putut sĕ rĕmână sume mai marĭ de banĭ, deórece înaintea mai multora ea s'a esprimat, că la prima lunei viitóre îşĭ va face testamentul, prin care va lăsa cunoscuţilor banĭ bunĭ ai sĕi câte 1—2 sute flor., ér pentru înmormêntare 400 fl. In urma acésta poliţia porni cercetare şi resultatul a fost, că în casa rĕposatului s'au aflat ascunse printr'o mulţime de haine murdare vre-o 50 de albiturĭ pentru femei carĭ de carĭ mai frumóse, mai multe haine de mătase, 82 cor. banĭ, o obligaţiune despre 500 fl. şi un libel de depunere la cassa de pĕstrare a oraşului de 3953 cor. 97 banĭ.

Canada şi Jidovii emigranţĭ. Din *Viena* se anunţă, că guvernul din *Canada* a încunosciinţat telegrafic autorităţile vienese, că nu permite Jidovilor emigranţĭ din România sĕ între în Canada.

Logodna Regelui Serbiei.

După cum scim, logodna Regelui Alexandru al Serbiei s'a sĕvêrşit Sâmbătă séra la 6 óre, la locuinţa în mod festiv împodobită a miresei. Actul l'a îndeplinit Metropolitul în presenţa preotului din circumscripţiunea miresei. Afară de rudele cele mai apropiate ale Regelui miresei, apoi a casei civile şi militare, a tuturor miniştrilor şi a soţiilor lor, a preşedintelui Scupştinei şi a preşedintelui consiliului de stat, au fost de faţă toţĭ membrii corpului diplomatic, carĭ după o sfătuire prealabilă s'au decis a lua parte la logodnă.

In decursul ţilei au sosit telegrame de felicitare fórte numĕróse şi deputaţiunĭ din tóte părţile ţĕrii. Vinerĭ a felicitat pe Rege o deputaţiă de 300 învĕţătorĭ, ér Sâmbătă o deputaţiă a studenţilor universitarĭ.

Şi *Sultanul* a adresat o telegramă de felicitare Regelui Alexandru.

Séra oraşul a fost iluminat şi s'a aranjat un mare conduct de torţe, la care au luat parte 10,000 persóne.

La vorbirea consilierului comunal Iokovicĭ, a rĕspuns *Regele Alexandru,* ţicênd, că locuitorii din Belgrad nu l'au salutat nicĭ-odată într'un moment mai scump inimei sale, ca astăţĭ, când s'a îndeplinit actul bisericesc, care-l légă pe tótă viaţa sa cu o fiinţă pe care o iubesce din adêncul sufletului sĕu. Regele arătă motivele, carĭ l'au îndemnat la acest pas şi declară, că înainte de tóte a urmat şóptei inimei sale, fiind-că *el, ca şi poporul sĕrbesc, a sciut din esperienţă ce marĭ stricăciunĭ a causat cérta în casa regéscă, cât de mult ţéra şi poporul au fost împedecate printr'ênsa în desvoltarea lor. El însĕ şi ca om a avut dreptul de a-şĭ alege o soţiă, pe care s'o iubéscă şi care sĕ-l fericéscă. Până acum întêmplările în viaţa conjugală a domnitorilor sĕrbescĭ au influinţat şi politica. Acésta nu mai e permis sĕ se întêmple.* Politica sĕ-şĭ mérgă drumul sĕu. El vré sĕ aibă mulţumire în casa sa şi de aci încolo se va dedica cu tótă puterea şi cu inimă veselă binelui ţĕrii sale.

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Inteligenţa romană din Benic învită la petrecerea de vară, ce o va arangia Duminecă în 12 Aug. n. c. în o grădină privată, ér la cas de timp nefavorabil în şcóla română. Inceputul precis la 6 óre d. a. Intrarea: de persónă 1 cor., de familiă până la 3 membri 2 cor. In pausă se va juca „Căluşerul“ şi „Bătuta.“ Venitul curat e destinat pentru cumpărarea unui clopot mare la s. biserică gr. cat.

Suprasolvirile se primesc cu mulţumită şi se vor cuita pe cale ţiaristică. P. St. familii sunt rugate de a se îngriji de viptualii, ér de beuturĭ bune şi eftine precum şi de incuartirare se îngrijesce comitetul arangiator.

Benic, în Iulie 1900.

Ar. Betecui, not. cerc., Nic. Betecui, înv., G. Spatacean, înv., V. Dregan, înv., I. Stan, practicant, Am. Frâncu, preot, L. Frâncu, tutor cerc., R. Cristea, primar, I. Betecui, stud. abs., Al. Mastici pădurar.

ULTIME SCIRI.

Roma, 31 Iulie. Regele *Victor Emanuel II s'a reîntors din călĕtoriă. Armata i-a jurat credinţă.*

Literatură.

Din *„Cura de apă“* ed. IV, apărută de curênd, se pot procura esemplare şi dela Tip. „A. Mureşianu“ cu 3 cor. plus 20 banĭ porto. Legată în scórţă şi cu esterior plăcut 4 cor. plus 30 b. porto. Cura lui Kneipp e cunoscută în tótă lumea şi scrierile sale cu preţióse povete igienice ar trebui sĕ se afle în tótă familia, precum şi în bibliotecile poporale, căcĭ ţĕranii pot profita mai mult de ele. Opul cuprinde peste 600 pag, şi are o scală alfabetică a tuturor bólelor şi poveţelor de carĭ se tractĕză în op, în numĕr cam de *2200.*

DIVERSE.

Câştig din omorîrea de şerpĭ. In partea de sus a ţinutului Loire din Francia se află şerpĭ veninoşĭ în numĕr extraordinar de mare. Fiind-că guvernul ofere un premiu de 25 centime pentru stîrpirea fiă-cărui şerpe omorît, în acel ţinut se află fórte mulţĭ locuitorĭ, carĭ trăesc numai din omorîrea de şerpĭ.

Cel mai renumit între aceştia este *Courtol,* al cărui nume e cunoscut în tóte Francia. Când s'a hotărît sĕ-şĭ agoniséscă pânea din omorîrea de şerpĭ, era un simplu băiat ţĕran. El se ocupă anĭ de ţile cu studiarea şerpilor veninoşĭ şi cunósce tóte obiceiurile lor, scie în ce óră şi cum are sĕ sufle vêntul pentru ca şerpele sĕ ese din gaură.

De obiceiŭ Courtol plécă diminéţa în pădure, avênd un simplu baston în mână şi, décă are ţi cu noroc, omóră câte 30 de şerpĭ şi alţĭ mai mulţĭ îi duce vii acasă. In calcul rotund nimicesce câte 4000 dă şerpĭ în fiă-care an şi câştigă prin asta 8—10 mii de francĭ. Atât de mult cunósce şerpii veninoşĭ în tóte amĕnuntele lor, încât directorul institutului „Pasteur“ din Lille, care a inventat şi *serum* în contra veninului de şerpĭ, a învitat pe Courtol ca soţ de muncă la institutul condus de el.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

Scrieri istorice.

Memorii din 1849-49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Povestea unei coróne de oţel“, *G. Coşbuc.* In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor mărețe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independenţă, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete şi ilustraţiunĭ. Preţ. 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Rĕsboiul pentru neatĕrnae, de *George Coşbuc*“, o carte nu numai cât se póte de interesantă, bine scrisă şi atrăgĕtóre, dér tot-odată şi cea mai eftină între cărţile românescĭ, apărute până acum. Un esemplar în format mare 8° de *283 pagine* numai 50 cr. (porto 55 cr.),

Istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Weltar. Partea I şi II, fiăcarei parte câte cu 50 cr. (cu porto 55 cr.

Zarandul şi munţii apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan.* Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Românii, carĭ vor sĕ-şĭ cunóscă ţéra şi némul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Românul in sat şi la óste“ Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Ţéra nóstră“. Descrierea părţilor Ardealului dela Mureş spre miadă-di şi valea Murĕşului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros apreţiată de întréga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Iulie 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.40
Renta de corone ung. 4%	90.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.40
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	99.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.50
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.—
Impr. ung. cu premii	158.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	139.—
Renta de argint austr.	97.60
Renta de hârtie austr.	97.20
Renta de aur austr.	115.80
Losurĭ din 1860.	97.40
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	705.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	685.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	664.75
Napoleondorĭ	19.33
Mărcĭ imperiale	118.52
London vista	242.80
Paris vista	96.62
Rente de corone austr. 4%	97.40
Note italiene	90.40

Cursul pieţei Braşov.

Din 31 Iulie 1900.

Bancnota rom.	Cump. 19.10	Vênd.	19.14
Argint român.	Cump. 18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.28	Vênd.	19.32
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.72	Vênd.	—.—

15 bucăţĭ 3 fl. 05 cr.

In viaţă nu se mai dă rară ocasiune de a puté cumpĕra **numai cu fl. 3.05 cr.** următórea splendidă colecţiune de obiecte:

1 **pompos orologiŭ** de buzunar **Ancker-Remontoir** de nickel, care merge regulat; garanţie 3 anĭ.
1 **lanţ Goldin adevĕrat**, séu nickel.
2 **inele goldin** imit. în façonul cel mai nou cu briliante imit.
2 **nasturĭ** pentru mangete, aur dublu cu mechanism,
3 **nasturĭ** de chemisettes,
1 **nasture** pentru guler,
1 **ac** eleeant de cravată,
1 **etui** pentru Ciasornic-Ancker,
1 **oglindă** de busunar, cu etui.
1 **părechiă de cercei** de argint, cel mai nou façon.

Tóte aceste 15 obiecte de podóbă, la olaltă cu orologiul **Ancker-Remontoir** costă **numai 3 fl. 05 cr.**

Aceste 15 obiecte, dér în locul ciasornicului Ancker-Remontoir, un alt orologiu Patent-Jubileu de Goldin, care înlocuesce pe deplin un orologiu de aur, şi garanţă de 3 anĭ, **costă numai 6 fl. 10 cr.** Ceea ce nu convine, bucuros ce înschimbă séu se inapoiază banii astfel că e eschis orĭ-ce risic. — Asemenea anunciurĭ sunt imitate.

Comandele se pot face cu banĭ gata orĭ cu rambursă (Nachnahme) **dela**

E. HOLZER, deposit en gros de orológe şi giuvelii

în CRACOVIA (Krakau, Stradom 18) în Austria.

Liferantul Asociaţiei oficianţilor de stat austriacĭ ces. reg.

Preţurĭ curente ilustrate gratis şi franco. 2—3

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiŭ 1900.

Budapesta — Predeal — Bucurescĭ.

Tren de persón	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón	Tren accel.		Stațiunea		Tren mixt	Tren de persón	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón
10.—	10.—			2 10	pl.	Viena	sos.		1 50	7.20	1.50	6.20
8.30	6 50		5.45	9.15		Budapesta			7.10	1.10	7.50	6.20
11.21	8 46	5.10	9.27	11.12		Szolnok		7.16	3.22	11.12	5.32	3.25
1.33	10.38	8.00	11.33	12.47		P.-Ladány		4.36	12.54	Arad	3.56	1.12
3.42	11.56	7 22	1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.		11.04	8.18	2.38	11.36
3.58	12.16	12.20	2.06	2.18	pl.		sos.	7 11	10.44	8.08	2.31	11.17
4.38	12.46	1.15	3.03	2.50		Mező-Telegd		6 21	10.7	Maria-	2.01	10.42
5 20	1.26	2.21	3.45	3.26		Rév		5.26	9.32	Rodna	1.34	10.08
5.43		2.57	4 06			Bratca		4.51	9.11	7 30		9.50
6.31	2.16	4.00	4.53	4.16		Ciucia		3.25	8.37	7.28	12.52	9.19
7.16	2.49	4.59	5.32	4.52		B.-Huiedin		5.41	7.55	Pisci	12.20	8.37
8.06		6.13	6.24			Ghârbău		4.01	6.54			7.37
8 33	3.50	7.04	6 59	5.55	sos.	Cluşiu	pl.	3.00	6.13	6.05	11.01	7.—
8.50	tr. prs. 4.20	8.40	Tr. acc.	6.11	pl.		sos.	2.54	12.07	5.45	10.46	6.45
9.07	4.41	9.09		6.27		Apahida		5.02	11.45			6.27
10.14	5.53	10.40		7.26		Ghiriş		3.40	10.24		9.23	5.12
10.44	6.24	11.25	7.50			Cucerdea		3.11	9.53		8.54	4.43
10.56	6.33	11.40	7 52					3.04	9.43		8.49	4.33
11.03	6.40	11.49				Uiuóra		2.58	9.37			4.27
11.12	6.48	11.59		8.16		Vinţul de sus		2.51	9.30			4.20
11.34	7.11	12.29		8.32		Aiud		2.29	9.07		8 23	3.59
11.52	7.32	12.55		8.37	sos.	Teiuş	pl.	2.07	8.45	3.33	8.06	3.38
12.24		1.30	11.45		pl.		sos.	1.42		3.18	8.00	3.02
12.53		2.07				Crăciunel		1.09				2.36
1.02		2.26	12.28	9.04		Blaşiŭ (ungh. Târnavei)		12.58		2.52	7.35	2.21
1.14		2.36	12.29	9.05		Blaşiu		12.56		2.51	7.34	2.26
								12.49				2.16
1.45		3.14		9.31		Micăsasa		12.11			7.08	1.44
2.01		3.33	1.05	9.43	sos.	Copşa-mică	pl.	11.50		2.16	6.56	1.25
2.15		3.48	1.07	9.47	pl.		sos.	11.14		2.14	6.50	1.06
2.33		4.08		10.01		Mediaş		10.55			6.37	12.49
3.04		4.45	1.43	10.25		Elisabetopol		10.24		1.42	6 16	12.18
3.40		5.27	2 08	10.53		Sighişóra		9.45		1.14	5.49	11.40
3.47		5 47	2 15	11 —				9.35		1.07	5.42	11.33
4.03		6 08	2.29	11.14		Haşfalĕu		9.12		12.53	5.28	11.16
5.35		7.54	3 31	12.26		Homorod		7.44		11.54	4.23	10.03
6.13		8.32		12.58		Agoştonfalva		7.03	4.51		3.50	9.22
6.43		9.09	4.16	1.16		Apaţa		6.38	4.20	11 11	3.35	8.57
7.16		9.40		1.35		Feldióra		5.58	3.32		3.15	8.27
8.—		10.25	5.07	2.09	sos.	Braşov	pl.	5.08	2.10	10.26	2.45	7.48
3.55	6 40	11.—	5.14	2 19	pl.		sos.	9.27	6 58	10 14	2.18	5.00
4.40	7.30	12.26	5.56	3.01		Timiş		8.47	5.57	9.36	1.42	4.40
5.10	8.00	1.11	6.26	3.31		Predeal		8.20	5.11	9.12	1.12	3.32
11.55	10.05 Sinaia	8.05	11.10	9.10	sos.	Bucurescĭ	pl.	3.05		5 40	9.15	7.50

Comunicaţie direct. Bpesta-Arad-Predeal.

Dela 1 Iunie circulă Duminecă şi în serbători gr. or. precum şi în fie-care Joia dela Braşov la Sinaia.

Comunicat. dir. Buc., Pred., Braş. Teiuş, Arad, Bpsta.

Circulă Vinerea Predeal-Braşov.

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tr. prs.	tr. dpr.	tr. prs.	tren	mixt		Stațiunea		tr. prs.	tr. mixt	tr. dprt.	tren de persón	
2.21	4 43	11.30		7.10	pl.	Copşa mică	sos.	6.25	9.32	3.25		12.35
3.50	6.36	12.58	7 52	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.50	3.29	11.01
4.12	7.04	1.20	8.18	9.15	sos.	Sibiiu	pl.	4.40	7.41	1 21	3.—	10.30
tr. mxt. 4.33	Comunică Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mixt 2.—	Circulă din 15 Maiŭ — în 15 Sept.		pl.		sos.		7.33	Circ. Marţa şi Vinerea	Cir. din 15 Mai—15 Sep.	tr. mixt 8.57
5.23		2 54				Tălmaciu mare			6 45			8 04
6.15		3.59				Avrig			6.01			7.16
8.34		6.35			sos.	Făgăraş	pl.		3.32			4.25

Mureş-Ludoş — Bistriţa

Tren mixt şi de pers.			Stațiunea	Tr. mixt şi de pers.		
4.—	9.06	4.25	Mureş-Ludoş	6.49	7.30	Sâmb.
5 01	10.29	5.39	Zau	5.52	6.35	circulă
6 57	12.48	7.19	Ţagu-Budatelic	4.10	4.54	9.44
7.55	1.55	Bala	St. Mihaiu de câmpie	Numai	3.44	8.46
8.47	3.02	6.35	Lechinţa	Marţe,	2.48	7.43
9 24	3.52	Circ	Ş.-Măghiăroş	Viner,	2.05	6.52
10.14	4 55	Marţa	Bistriţa	Dumin circulă	1.16	5.55

Numai Luni, Joi şi Sâmb. — Numai Lun, Joi şi Sâmb.

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

					Stațiunea						
1.40	8.10	3.16	9.00	pl.	Cucerdea	sos.	7.42	2.38	8.30	12.31
2.32	8.51	3.57	9.42		Ludoş		6.59	1.55	7.37	11.23
3.29	9.40	4.44	10.30		Cipău		6.24	1.19	6.51	10.39
4.32	10.30	5.34	11.22	sos.	Oşorhei	pl.	5.30	12.25	5.43	9.30
4.50	10.42	5.45		pl.		sos.		8.36	5.04	9.15
6 19	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.15	3.30	7:54

Ghiriş — Turda

7 33	10 50	6.—	10.23	Ghiriş	5.05	7.—	3.20	9.12
7.55	11.12	6-27	10.45	Turda	4.45	6.40	3.00	8.52

Dej — Bistriţa.

9 50	7 24	Dej.	6.48	3 25
10.49	8.30	Beclean	5 58	2.25
12.50	9.56	Bistriţa	4.29	12.55

Sibiiu — Cisnădie.

5.30	2.15	8 25	pl. Sibiiu s.	7.10	3.55	10.9
5.42	2.27	8.37	Selemb. „	6 57	3.42	9.56
6.06	2.51	9.13	s. Cisnăd pl	6.36	3.21	9.35

Cluşiu — Zălau.

7.25	4.38	Cluşiu	5.45	9.29
7.48	5.25	Apahida	5.26	9.07
8 52	6.41	Gherla	3 42	7.38
9.14	7.07	Dej	3.57	7 03
9 38			3.42	
1.56		Zĕlau	10.45	

Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

Tren mixt			Tren mixt	
3 22	11.10	Sighişóra	9.51	5.32
3.54	11.40	Haşfalĕu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Alba-Iulie — Zlatna.

4 37	9 40	4 36	Alba-Iulia	7 22	11.01	6 16
7.28	12.25	7.47	Zlatna	5.—	8 22	3 50

Braşov — Zĕrneştĭ

8.35	5.10	9.15	Braşov	7.27	1.32	8.34
9.57	6.12	10.07	Rĕşnov	6.31	12.41	7.47
10 28	6.43	10.38	Zĕrneştĭ	6.00	12.05	7.20

Timişóra — M.-Rodna-Lippa.

3 20	9 05	3.15	Timişóra	7 50	1.05	7 20
7 08	12.43	6 37	M.-Rodna	4 00	9 51	3 32

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

				Stațiunea		In serbători dela 1 Iul. p. la 15 Sp.			
5.19	8.50	3.15	pl.	Braşovŭ	sos.	10.04	8.25	1.51	6.48
5.53	9.33	3.50		Prejmerŭ		9.34	7.55	1.21	6.10
6.35	10.31	4.34		Sepsi S. Georg.		8.47	7.04	12.30	5.0
6 50	10 49	4.52					6 49	12.15	4.51
8.03	12.33	6.05		Covasna			5.37	11.01	3.16
8.53	1.37	6.50	sos.	C.-Oşorheiu	pl.		4.58	10.22	2.27

Sepsi-St.-Georg — Ciuc-Gyimes — (Palanca).

Tren mixt			Stațiunea	Tren mixt		
5.19	8.50	3.15	*Braşov*	8.25	1.51	6.48
4.58		2 27	*Cezdi-Oşorheiŭ*	8.53		6 50
7.10	11.05	4.57	Sepsi-Sângeorgiu	6.30	12.05	4.31
7.54	11 57	5 41	Malnaş	5.48	11.24	3.47
8.14	12 22	6.01	Băile Malnaş	5.36	11.12	3.35
8 57	1.09	6 43	Băile Tuşnad	4.53	10.30	2.48
9.18	1.32	7.08	Tuşnad	4.36	10 14	2 31
10.39	3.00	8.17	Ciuc-Sereda	3.20	8 56	1.08
1.35	5.57	sos.	Ciuc-Gyimeş	pl.	5.40	9.50

*) N o t ă: Órele însemnate în stânga staţiunilor, sunt a se ceti de sus în jos; cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numeri incuadraţĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte. — Semnul ⟵⟶ arată cu signa direcţie, încătrău merge trenul.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.